

Серенада за учителя

Традицията в смолянската Природо-математическа гимназия „Васил Левски“ е отдаване на почит към любимия педагог

Боян СТОЙЧЕВ

В сезона на абитуриентските балове за пореден път поставяме на видно място фигурата на Учителя. Децата от всяко училище имат свой характерен стил, когато отдават почит и показват обич при раздяла с класния ръководител. Независимо

дали ще опишем това като традиция, или с модерното напоследък „добри практики“, ученическото отношение често става известно в целия град.

За Серенадата за учителя, като предаваща се от поколение на поколение традиция, разговаряме с трима учители от известната Райковска гимназия в Смолян. Тя е създадена с министерска заповед от 29 януари 1920 г. и е наследник на гимназията в гр. Ксанти, сега в Северна Гърция. След подписването на Ньойския договор гимназията е преместена в пределите на България в кв. „Райково“ – Смолян.

Снимка Емилия Узунова

Част от незабравимата нощ

ПРЕДИ

Цонка Кацарова започва своята кариера на учител по български език и литература в някогашната Политехническа гимназия в Смолян, кв. „Райково“. Днес училището е Профилирана природо-математическа гимназия „Васил Левски“ (ППМГ). Раздялата с първия ѝ випуск ученици през далечната 1972 г. е оставила незабравими преживявания, като Серенадата за учителя, за които си спомня и до днес. Младите хора идват начело с гайдара Петър и започват да пеят пред „военния“ блок, в който е живеела.

„Толкова беше хубаво! После ги поканих на мансардата, всички момичета бяха с венци от цветя на главите. Учениците пяха... Беше божествено.“

По-късно Цонка Кацарова се премества в Пазарджик, където нейните випуски пак са пели и свирили при раздялата с учителя – „но нямаше гайди“.

Един ден, докато се осведомява за новини в образованието, случайността я среща отново с един от представителите на онзи първи неин випуск. Оказва се, че носител на Националната награда „Даскал Ботьо Петков“ за 2015 г. е учителката от Смолян Емилия Узунова, която е преподавателка по български език и литература в ППМГ „Васил Левски“. Цонка Кацарова разпознава своята ученичка от випуска, направил ѝ незабравимата серенада.

„През миналата година XI^в клас от същия този випуск ме покани на среща в Смолян. Всеки разказваше за пътя, изминал след раздялата. С Еми се чуваме често. Преди няколко дни ме върна към спомена, като ми каза, че дошли „парламентьори“ с предложение за серенада. Уговорили и датата. Попитах ще има ли гайда. „Е, как без гайда?“

СЕГА

С Емилия Узунова разговаряме на следващия ден. Еуфорията покрай тазгодишната Серенада за учителя е утихнала, но не съвсем. Тя е последна за учителката по обективни причини.

„Имам 40-годишен стаж като учител, като 16 години са в Райковската гимназия. Преди това бях и заместник-директор в друго голямо училище. Но винаги съм била учител, защото това е най-хубавата професия – макар че не е престижна в съвременния свят. Радвам се, че доживях да изпратя снощи поредния випуск, който ми е и последен.“

Така с неизбежната лека нотка на тъга преминаваме към темата за Серенадата за учителя.

„Посетиха ме двайнайсетокласници, на едните от които съм била и класна допреди три години – разказва Емилия Узунова. – Традицията е класовете да почетат класния ръководител, ако той пожелае. Има колеги, които може и да не се съгласят. По-старите обаче се съгласяваме и си приемаме класовете. Те пристигат с музика – класическото е да бъдат с гайда. Снощи имаше и китара, носеха и големи бели листове – за да не забравят текстовете.“

Интересно е кои песни изпяха абитуриентите?

„Традиционни български песни: „Пак ще се срещнем след десет години“ на ФСБ, „Учителко, целувам ти ръка“ на Росица Кирилова, но имаше и по-модерни, които не съм запомнила... Започнаха с каба-гайдата и с нея завършиха. Краят беше много хубав, поканиха ме на последното хоро. След това с гръм и трясък дойдоха вкъщи, между другото, държача се много възпитано. Апартаментът ми е пълен с орхидеи. Написали са ми и послание, без нито една правописна грешка – защото съм

литератор. Това е последният абзац:

„Тук е моментът, да ви благодарим за знанията, които ни наляхте в главите. За добрия тон, който винаги запазвахте. За търпението, отдадеността, загрижеността, за приятелството и помощта, които никога не ни отказвахте, и за съдействието в трудни моменти. За това, че ни прекарахте през трудностите на лабиринта, наречен ПМГ. За това, че ви има.“

С обич и признателност, Вашият XII^в клас“

Емилия Узунова споделя, че така е преминала нейната „серенада“ и миналата година. Тя винаги с удоволствие посреща завършващите випуски. Как стои въпросът за предаването на самата инициатива, дали учениците гледат от предходните випуски, или се случва по друг начин?

„Сами поемат инициативата. Традицията се предава от ученик на ученик. Невероятни випуски съм имала и всеки, на който съм преподавала, е правил серенада пред дома ми. Съседите ми знаят това, някои от тях плачат. Никой досега не е протестирал, въпреки че се вдига шум... Нормално е, защото играхме хора, тропяхме. Много възпитани деца, пяхме невероятни песни и се снимахме с камера.“

Учителката прави равностметка, в която математиката не се равнява на изживените чувства и емоции.

„Много е мило, че поредното ято отлетя. Серенада в днешно време – има ли я? Да, има я. Не навсякъде, но в града ни се прави и от другите училища. Мои колеги от страната не знаят, че може така на раздяла да изразиш отношението към учителя. В срещите, които съм имала с випуски, завършили преди 10, 15, дори преди 30 години – те това помнят: Серенадата.“

УТРЕ

Мария Илиева е учител по английски език и директор на ППМГ „Васил Левски“.

„Това събитие го има, откакто се помня. В гимназията съм от 2004 г., а серенадите ги има от години. Наистина е много мило, ако не прекалят с децибелите, но това не се случва много често.“

Когато е била ученичка, имало ли е такава практика?

„Спомням си, че учениците правеха серенада на своите учители. Ставаше малък празник за целия квартал. А и хората знаеха, че това е уважаваният учител.“

Има ли модел, по който се прави серенадата?

„Учениците предварително се уговарят какви песни ще изпълняват. При различните випуски и съпроводът е различен, зависи от това дали в класа имат музиканти. Учениците отправят своите послания към учителя, като обикновено една такава серенада завършва с хоровод.“

Директорката споделя и за друга интересна инициатива на абитуриентите.

„Серенадата се случва и под друга форма в самото училище, като в последните дни, преди да завършат, учениците посещават учителите си в определени часове, обикновено когато те са с друг клас. Ограничаваме тази инициатива, защото се нарушава учебният процес. Много

е мило, но гледаме да е премерено, да не създава особени проблеми.“

По този начин се осъществява предаването на ритуала на следващите випуски.

„Младите хора подбират много силни думи в своите послания. Те са насочени към конкретния учител. Напомнят за характера му и за особените моменти, които са преживени заедно. Винаги е вълнуващо и много учители се разплакват. Учителите пазят посланието, а домовете им са отрупани с цветя.“

Мария Илиева споделя и за една по-нова практика при раздялата на абитуриентите с учителите.

„Тази година класът, който направи серенадата на Емилия Узунова, реши да отправи общо послание към всички учители, като избраха това да стане на 2 май по време на голямото междучасие. Те изпяха няколко песни. Всичко това се случи пред учителската стая, в голямото фойе, където се провеждат празнични събития и конкурси, връчват се награди. Там е и ликът на Васил Левски – патрона на нашето училище. Абитуриентите бяха подготвили и кратки послания. Наистина бе вълнуващо и много мило. Защото този знак на благодарност беше отправен към всички учители. Накрая завършиха с хоро, в което се включихме и ние.“